

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 28 februari 1933 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med ytterligare föreskrifter om lindring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av ecklesiastika boställen.

Genom en den 25 januari 1933 till riksdagen åvlämnad proposition, nr 32, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande dels av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över ecklesiastikärenden för den 6 augusti 1932 och den 13 januari 1933, dels ock av bilagd skrivelse från kyrkomötet den 29 augusti 1932, nr 14, samt närslutet transsumt av kyrkolagutskottets betänkande nr 6, föreslagit riksdagen att för dess del antaga följande förslag till

Lag med ytterligare föreskrifter om lindring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av ecklesiastika boställen.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

På framställning av arrendator av boställe, som avses i 1 § ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910, må Konungen, då enskild rätt ej däri genom förnärmas, bevilja skälig lindring i arrendevillkoren för återstoden av arrendetiden under förutsättning,

- a) att arrendeavtalet slutits under något av åren 1916—1930;
- b) att arrendetiden utgår tidigast den 14 mars 1935;
- c) att arrendevillkoren med hänsyn till rådande förhållanden befinnas oskäligt tyngande och arrendatorn på grund härav kan befaras bliva urständ-satt att fullgöra sina förbindelser enligt avtalet;
- d) att arrendatorn gjort vad av honom skäligen kan påfordras för boställets hållande i god hävd;
- e) att erforderlig lindring icke kan erhållas enligt lagen om ändring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av ecklesiastika löneboställen.

2 §.

Ansökning om lindring i arrendevillkoren enligt denna lag skall för att kunna prövas hava inkommit till ecklesiastikdepartementet, länsstyrelsen eller stiftsnämnden före utgången av år 1933.

3 §.

Lindring i arrendevillkoren må endast avse arrendeavgiften samt årsbeloppet för uppskattad nybyggnadskostnad, i den mån sådant belopp skall av arrendatorn kontant erläggas. Belopp, som nu sagts, må ej nedsättas mera än att föreskrivna ränte- och kapitalavbetalningar å byggnadsförskott och lån ur kyrkofonden därmed kunna gäldas.

Arrendeavgiften skall bestämmas på sätt föreskrives i 12 § ecklesiastik arrendeförordning den 21 november 1925.

4 §.

Vad i denna lag stadgas om arrendator äger jämväl tillämpning å arrendators stärbhusdelägare, konkursbo och löftesmän, som övertagit arrendet, ävensom annan, som med vederbörligt godkännande fått arrendet på sig överlåtet före den 1 januari 1931.

5 §.

Har uppskattning av boställes normalavkastning fastställts och beviljas sedermera lindring i arrendevillkoren, må stiftsnämnden jämka uppskattningen efter ty skäligt prövas.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då densamma enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande lagförslag, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Utskottet. 1932 års riksdag antog på hemställan av sammansatta andra lag- och jordbruksutskottet (utlåtande nr 6) för sin del ett av Kungl. Maj:t i proposition nr 155 framlagt förslag till lag om ändring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av ecklesiastiska löneboställen. Genom nämnda lagstiftning öppnades möjlighet att medgiva viss lindring i arrendevillkoren beträffande upplåtelse av löneboställe, som avses i 1 § ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910 och som är utarrenderat enligt föreskrifterna i förordningen den 15 september 1911 angående utarrendering av prästerskapets löneboställen. Som villkor för att arrendelindring skall kunna med-

givas kräves, bland annat, att de kontrakterade arrendevillkoren, med hänsyn till rådande förhållanden, finnas för arrendatorn tyngande och det på grund därav kan antagas möta svårigheter för denne att fullgöra sina förbindelser enligt avtalet samt att skäl till arrendelindring i övrigt äro och enskild rätt ej förnärmas. Lindring må medgivas av länsstyrelserna på så sätt, att arrendeavgift, tidigast från och med arrendeåret 1932—1933, nedsettes intill det belopp, som uppkommer vid en omräkning av den i kontraktet bestämda arrendeavgiften sålunda, att hälften av avgiften förvandlas till markegångspersedlar till myckenhet enligt priserna i litt. A i markegångstaxan det år, utarrenderingen skedde, att för återstående arrendeår lösas med penningar enligt senast fastställda pris enligt litt. A i markegångstaxan.

Nämnda lag ävensom kungl. kungörelse med tillämpningsföreskrifter till densamma utfärdades sedermera den 21 oktober 1932 [nr 465 och 466].

I anslutning till kungl. propositionen nr 155 samt i ämnet väckta motioner hade sammansatta andra lag- och jordbruksutskottet i sitt utlåtande nr 6 vidare anfört, att lagen om ändring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av ecklesiastika boställen i allmänhet öppnade möjlighet att bereda tillräckligt stora arrendelindringar men att undantagsvis fall kunde förekomma, i vilka en omräkning av arrendeavgiften på sätt nämnda lag föreskrev icke skulle giva den lindring i arrendevillkoren, som ändrade ekonomiska förhållanden otvetydigt måste anses påkalla. Enligt utskottets mening borde i sådana fall kunna ske omvärdering av arrendet efter ansökan och företagen prövning av åtgärdens behövlighet.

I enlighet med hemställan av utskottet beslöt riksdagen att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t, i den mån förhållandena därtill gäve anledning, ville låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser angående omvärdering av arrenden i den utsträckning och under de förutsättningar, som utskottet i sitt utlåtande angivit (riksdagens skrivelse nr 254).

Med anledning av denna riksdagsskrivelse har inom ecklesiastik- och jordbruksdepartementen utarbetats nu föreliggande, på ett av kammarkollegium avgivet utlåtande grundade, förslag till lag med ytterligare föreskrifter om lindring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av ecklesiastika boställen.

1932 års kyrkomöte har för sin del antagit detta lagförslag.

Mot de särskilda bestämmelserna i förslaget har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet får fördenskull hemställa,

att förevarande proposition måtte bifallas av riksdagen.

Stockholm den 28 februari 1933.

På andra lagutskottets vägnar:

KARL MAGNUSSON.

Vid ärendet behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Frändén*, *Norman* och *P. Sandström*, fröken *Hesselgren* samt herrar *Olof Carlsson*, *Larsson* i Brålanda, *Forsslund** och *Löfvander**;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Skövde, *Wallerius*, *Pettersson* i Hällbacken*, *Hansson* i Trollhättan och *Gardell* i Gans, fru *Nordgren** samt herrar *Sandberg* och *Hermansson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.